

Onbehagen – leeshulp 15 – 20

In H15 onderzoekt Heijne hoe de beperking van het realiteitsprincipe 'gebroken' kan worden.

De grens tussen het individuele verlangen en de complexe buitenwereld moet daartoe ongedaan gemaakt worden.

'Oceanisch verlangen' doet dat ook, maar is voor Freud geen optie.

Ook werkzaam is : agressie en geweld, dwz de realiteit vernietigen, omdat deze zich niet aanpast aan ons verlangen.

Het populisme draagt in zich de belofte re realiteit ongedaan te maken.

H16 een bespreking van Crawford's *De Wereld buiten je hoofd* – een onderscheid tussen de binnenwereld (lust?) en de buitenwereld (realiteit?)

hoe je het realiteitsprincipe kunt breken, door uit te gaan van 'ieder heeft zijn eigen waarheid' (waarheidsrelativisme). De buitenwereld doet er zo niet toe, alleen de eigen binnenwereld is waar en reëel. Het lustprincipe komt centraal.

Crawford wijst op het belang van verbinding met de realiteit: pas dan, door ambities en inspanning kun je jezelf verwezenlijken.

Volgens Crawford vervlakt technologie onze verbindingen, wat mogelijk tot object-denken leidt.

H17: het spanningsveld tussen de realiteit wegvagen en de fantasie van de zo herwonnen autonomie.

Emotie wordt belangrijker dan de rede, om de complexiteit te hanteren.

Ook de spanning tussen geen geduld, inspanning of gemeenschapszin kunnen leveren versus de complexe wereld met beloftes van autonomie – paradox

Experts en elite niet meer toelaten in je hoofd

(65/66): beschrijving van het dubbele beeld van het hedendaagse onbehagen

Enerzijds de verwende, egocentrische en intolerante burger, anderzijds het verlies van autonomie en contact.

Crawford: zelfregulering als vorm van realiteitsprincipe

Het realiteitsprincipe zorgt voor samenhang, morele orde en cultuur.

H18 De verandering in betekenis van cultuur: van beschermende laag om onderling samen te leven naar een beschermende laag tegen een vijandige samenleving.

H19 Het oude humanistische mensbeeld is vervlogen.

Het nieuwe mensbeeld vormt een verhaal, een mythe.

We dienen zelf het mensbeeld te maken, betekenis te geven.

Heijne bespreekt het spanningsveld tussen de humanoria en de wetenschap: ze hebben elkaar nodig om betekenis te geven aan een nieuw mensbeeld.

Mar hoe gaan we om met de doodsdrijf, die feiten ontkent?

H20 Een samenvatting: Beschaving en Verlichting roepen onheil over zichzelf af zodra ze blind worden voor tegenkrachten – binnen buitenaf, maar ook van binnenuit – de overmoed van de rede.